

1 A bizonyítási teher

1.1 Melyek a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok?

A bizonyítási teherre vonatkozó szabály az, hogy a bizonyítási terhet viselő félnek kell bizonyítania az állított tények valóságát annak érdekében, hogy értékelhető legyen a bíróság előtti érvelés helytállósága.

A bizonyítási teher megoszlása tekintetében – azaz a tekintetben, hogy melyik felet terheli a bizonyítási kötelezettség – a polgári törvénykönyv 342. cikke határozza meg az alapvető szabályt. E cikk értelmében a valamely jogra hivatkozó személynek kell bizonyítania a hivatkozott jog alapjául szolgáló tényeket, és annak a személynek, akivel szemben a jogra hivatkoznak, kell bizonyítania a jogot akadályozó, módosító vagy megszüntető tényeket. A jogot akadályozó tények azok, amelyek a jog tényleges megállapításának akadályát képezik. A módosító tények azok, amelyek megváltoztatják a megállapított jog terjedelmét. A megszüntető tények azok, amelyek a jog érvényességének megállapítását követően megszüntetik azt. Kétség esetén a tényeket konstitutívnak kell tekinteni.

Nemleges megállapítás iránti eljárások esetén, amikor az egyik fél nem a másik fél elleni ítélet meghozatalát kéri, hanem pusztán azt kéri a bíróságtól, hogy állapítsa meg valamely jog vagy tény fennállásának hiányát, az ellenérdekű fél (az a fél, aki ellen az eljárás indult) feladata bizonyítani az érvényesíteni kívánt jogot megalapozó körülményeket.

A felperes (az eljárást megindító fél) valamely meghatározott tényről való tudomásszerzésének időpontját követő bizonyos határidőn belül megindítandó keresetek esetén a bíróság előtt az ellenérdekű fél feladata a határidő elteltének bizonyítása, kivéve, ha jogszabály kifejezetten másként rendelkezik.

Ha a felperes által hivatkozott jog felfüggesztő feltételtől (olyan jövőbeli bizonytalan esemény, amelynek bekövetkeztétől a felek függővé tették a jogügylet hatásainak beálltát) vagy kezdő időponttól (olyan időpillanat, amelyet követően létrejöhet a jog) függ, akkor a felperes feladata bizonyítani azt, hogy teljesültek a feltételek, vagy azt, hogy elmúlt a kezdő időpont. Ha a jogra bontó feltétel (olyan jövőbeli bizonytalan esemény, amelynek bekövetkeztétől a felek függővé tették a jogügylet hatásainak megszűnését) vagy végső határidő (olyan időpillanat, amelyet követően a jog megszűnik) vonatkozik, akkor az ellenérdekű fél feladata bizonyítani azt, hogy teljesültek a feltételek, vagy azt, hogy elmúlt a végső határidő.

A fenti szabályok megfordulnak jogi vélelem (olyan következmény vagy következtetés, amelyet a jog valamely ismert tényből származtat vagy vezet le egy ismeretlen tény megállapítása érdekében), a bizonyítási teher alóli mentesség vagy felmentés, vagy ilyen eredménnyel járó érvényes megállapodás esetén, és általában akkor, ha jogszabály így rendelkezik. A bizonyítási teher megfordul akkor is, ha az ellenérdekű fél szándékosan lehetetlenné teszi a bizonyításra köteles fél általi bizonyítást.

A bizonyítási teher megfordulására irányuló megállapodás érvénytelen akkor, ha elidegeníthetetlen jogról van szó (olyan jogról, amelyről a fél nem mondhat le pusztán az ezen szándékára irányuló nyilatkozattal), vagy ha rendkívül nehézé teheti a felek valamelyike számára a joggyakorlást. Hasonlóképpen érvénytelen a bármely jogszerű bizonyítási eszköz kizárására vagy a jogszabályban biztosítottól eltérő bizonyítási eszköz lehetővé tételére irányuló megállapodás is. Ha a bizonyítékra vonatkozó jogszabályon alapuló döntések közjogi indokokon alapulnak, akkor az ilyen megállapodások minden körülmény között érvénytelenek.

Ha egy konkrét tény bizonyítására köteles fél bizonyítékot nyújt be, akkor az ellenérdekű fél ellenbizonyítással élhet a kétségessé tétel céljából. Ha az adott tény tekintetében kellő mértékű kétség áll fenn, akkor a határozatnak azt a felet kell elmarasztalnia, akinek kötelessége volt a kérdéses tény bizonyítása.

A teljes körű, jogszerű bizonyítékkal szemben csak annak alátámasztására lehet bizonyítékot felhozni, hogy az annak alapjául szolgáló tény nem valós, figyelembe véve a jogszabályban külön meghatározott korlátozásokat.

A szokásjogra, helyi vagy külföldi jogra hivatkozó személy felelős a hivatkozott jog fennállásának és tartalmának bizonyításáért, de a bíróságnak hivatalból törekednie kell a vonatkozó ismeretek megszerzésére. A bíróságnak hivatalból rendelkeznie kell továbbá az ismeretekkel akkor, amikor szokásjog, helyi vagy külföldi jog alapján kell döntést hoznia és egyik fél sem hivatkozott arra, vagy az ellenérdekű fél elismerte annak fennállását és tartalmát vagy nem nyújtott be ellentmondást. Ha nem tudja megállapítani az alkalmazandó jog tartalmát, akkor a bíróság a portugál jog általános szabályait fogja alkalmazni.

1.2 Vannak-e olyan szabályok, amelyek bizonyos tények tekintetében mentesítik a bizonyítási teher alól? Milyen esetekben? Lehetséges-e egy konkrét jogi vélelmet bizonyítással megdönteni?

Igen, vannak ilyen szabályok.

Nem kell bizonyítani a jól ismert (közismert) tényeket.

Nem kell bizonyítani továbbá azokat a tényeket, amelyekről a bíróságnak működése körén belül tudomása van; ha a bíróság e tényekre hivatkozik, a tények írásos bizonyítékát csatolni kell az ügyhöz.

Hasonlóképpen nem kell bizonyítani a vélelmezett tényt annak a félnek, akinek a javára (a fentiekben meghatározott) törvényes vélelem szól.

A törvényes vélelmek ellenbizonyítással megdönthetők, kivéve azokat az eseteket, amikor a jog ezt nem engedi meg.

1.3 Milyen mértékben kell a bíróságnak meggyőződnie valamely tényről ahhoz, hogy ítéletét e tény fennállására alapozza?

A bíróság szabadon értékeli a bizonyítékot, és a bíró minden egyes tényre vonatkozóan megfontolt meggyőződésére alapozza a döntését.

A bizonyítékok szabad mérlegelése nem vonatkozik azon tényekre, amelyek bizonyításához a jog különös alakiságot ír elő, vagy azon tényekre, amelyeket kizárólag iratokkal lehet bizonyítani, illetve amelyeket iratokkal vagy a felek megállapodásával vagy vallomásával teljes mértékben bizonyítottak.

A bíróságnak figyelembe kell vennie valamennyi bizonyítékot (függetlenül attól, hogy a bizonyításra köteles féltől származnak-e), mégpedig azon rendelkezések sérelme nélkül, amelyek értelmében figyelmen kívül kell hagyni egy adott tényre irányuló bizonyítékot, ha azt nem a meghatározott érdekelt fél terjesztette elő.

A tények valóságára vagy a bizonyítási teherre irányuló kétséget annak a félnek kell eloszlatnia, akinek a tény fennállásából előnye származik.

2 A bizonyításfelvétel

2.1 A bizonyításfelvétel minden esetben valamelyik fél kérelmére történik, vagy bizonyos esetekben a bíró maga is kezdeményezheti azt?

A jog a bizonyításfelvételt a bíró kezdeményezésére teszi lehetővé.

A bíró köteles elvégezni vagy – hivatalból is – elrendelni mindazon cselekményeket, amelyek szükségesek az igazság és a jogvita valódi jellegének megállapításához azon tényekre tekintettel, amelyeket ismerni kell.

A bíró az eljárás bármely szakaszában felszólíthatja a feleket a szóban forgó határozat szempontjából lényeges tényekre vonatkozó vallomástétel érdekében a személyes megjelenésre.

A bíróság feladata hivatalból vagy bármelyik fél kérelmére bekérni az igazság kiderítéséhez szükséges információkat, műszaki véleményeket, terveket, fényképeket, rajzokat, tárgyakat, vagy egyéb iratokat. Ilyen kérelem intézhető hivatalos szervekhez, a jogvitában részt vevő felekhez vagy harmadik felekhez. Amennyiben ezt a bíróság megfelelőnek tartja, hivatalból vagy bármelyik fél kérésére megvizsgálhat tárgyakat vagy kihallgathat személyeket. Ennek során tiszteltetben kell tartani a magánélet és a családi élet bizalmas jellegét és az emberi méltóságot, és a kérdéses határozat szempontjából lényeges tények tisztázására kell törekedni. A bíróság helyszíni szemlét végezhet, vagy ha szükségesnek tartja, elrendelheti az események rekonstrukcióját.

Ha valamely bírósági ügy során okkal feltételezhető, hogy egy tanúként meg nem idézett személynek tudomása van az ügy helyes eldöntése szempontjából fontos tényekről, akkor a bírónak rendelkeznie kell arról, hogy az illető személyt idézzék be a bíróság előtti tanúvallomás megtételére.

A bíró hivatalból elrendelheti szakértők meghallgatását.

2.2 Ha a bíróság helyt ad a fél bizonyításvételre vonatkozó kérelmének, mik a következő lépések?

A bizonyítékokat általában a beadványokkal együtt nyújtják be. A kérelem végén a kérelmezőnek elő kell terjesztenie a tanúk listáját és a más bizonyításvétel iránti kérelmet; ha az ellenérdekű fél ellentmond, be kell nyújtani a tanúk felsorolását a válaszával és az egyéb bizonyításvétel iránti kérelemmel együtt. A kérelmező megváltoztathatja a bizonyításvétel iránti eredeti kérelmét és erre válaszában kerülhet sor, vagy adott esetben a védekezésről való értesítést követő 10 napon belül. Abban az esetben, ha az ellenérdekű fél viszontkeresetet terjeszt elő és a kérelmező válaszol, az ellenérdekű fél a válaszával való értesítést követő 10 napon belül megváltoztathatja bizonyításvétel iránti eredeti kérelmét.

Főszabály szerint az utolsó tárgyaláson kerül sor a bizonyításvételre. Kivételes alapon korábbi szakaszban is sor kerülhet bizonyításra. Bizonyíték lehet személyek tanúvallomása, szakvélemény vagy bírósági vizsgálat során szerzett bizonyíték. Az ilyen bizonyíték korábbi benyújtásához az szükséges, hogy megalapozottan tartani lehessen attól, hogy a tényleges bírósági eljárásban lehetetlen vagy nagyon nehéz lehet beszerezni meghatározott személyek tanúvallomását vagy igazolni szakvéleménnyel vagy vizsgálattal bizonyos tényeket.

Azt követően, hogy benyújtották a bizonyításvétel iránti kérelmeket az előzetes meghallgatáson, amely során módosítani lehet azokat, vagy ha ez nem alkalmazandó a megfelelő határozatra, a jogi képviselők meghallgatását követően sor kerül az utolsó tárgyalásra.

A tanúk listáját is csatolni vagy módosítani lehet az utolsó tárgyalás napját megelőző 20. napig, és a másik felet értesítik arról, hogy ha szeretné, 5 napon belül élhet ezzel a lehetőséggel.

Azokat a helyzeteket kivéve, amikor a körülmények indokolják, hogy a bíró megváltoztassa a jogi események sorrendjét, az utolsó tárgyaláson a felek nyilatkozataival kezdődik a bizonyításvétel.

Ezt követően, amennyiben a bizonyíték filmeket vagy hangfelvételeket is magában foglal, bemutatják azokat.

Ezt követheti azután a valamelyik fél vagy a bíróság kérelmére a bíróság elé idézett szakértők szóbeli nyilatkozata, amelyet a tanúk meghallgatása követ. A bizonyításvételt követően megvitatják a tényeket. Ezen vita során az ügyvédek megállapítják a bemutatott bizonyítékokból levont ténybeli és jogi következtetéseket, miközben mindegyik ügyvéd egyszer kap lehetőséget válaszára.

Az utolsó tárgyalás eredményeképpen az ügy a bíróhoz kerül 30 napon belül ítélethozatalra. Ha a bíró úgy ítéli meg, hogy nem rendelkezik elegendő információval, akkor visszatérhet az ügy tárgyalásához az általa kijelölt személyek meghallgatása, és a kétséges kérdés tisztázásához szükséges lépések elrendelése érdekében.

2.3 Mely esetben utasíthatja el a bíróság a fél bizonyításvételre irányuló kérelmét?

A bizonyításvétel iránti kérelmet akkor lehet elutasítani, ha azt az e célra jogszabályban meghatározott határidőt követően nyújtják be.

A bizonyításvétel iránti kérelmet akkor is el lehet utasítani teljes egészében vagy részben, ha határidőn belül nyújtották be, a következő körülmények esetén: túllépi a tanúk valamely meghatározott fajtájú eljárásra vonatkozó számát (el kell utasítani a meghatározott szám fölötti tanúkat); a bíró lényegtelennek vagy időhúzó jellegűnek tartja a szakvélemény iránti kérelmet; ha tanúként jelölnek meg valamely félként nyilatkozattételre alkalmas személyt; ha a féltől a kérdéses félnek felrótt tisztességtelen vagy bűncselekménynek minősülő tényekre vonatkozó nyilatkozatot kérnek; vagy ha a féltől olyan tények tekintetében kérnek vallomást, amelyekre nem tehető beismerő vallomás. Egyéb el nem fogadható bizonyíték az olyan bizonyíték, amely az állami vagy a szakmai titoktartási kötelezettség vagy a köztisztviselőket terhelő titoktartási kötelezettség megsértését foglalja magában, amely alól azonban a jog által megállapított feltételek mellett mentesítés adható.

Ezt követően az utolsó tárgyaláson és a tanú eskütételét követően a bíró előzetes vizsgálatot végez a tanú személyazonosságának és annak megállapítása érdekében, hogy bármelyik félnek rokona, barátja vagy ellensége-e, bármilyen fajta függő viszonyban áll-e a hivatkozott felek bármelyikével, és hogy közvetetten vagy közvetlenül érdekelt-e az ügyben. Ha a válaszok igazolják, hogy a nyilatkozattétel fél nem járhat el tanúként, vagy nem az a személy, akit idéztek, akkor a bíró nem kéri fel őket vallomástételre. Tanúvallomást csak pszichiátriai betegségben nem szenvedő személyek tehetnek, akik fizikailag és szellemileg alkalmasak a bizonyítandó tényekről való vallomástételre, és a bíró feladata a tanúként felkért személyek természetes alkalmasságának vizsgálata tanúvallomásuk megengedhetőségének és hitelességének értékelése érdekében.

Nem megengedhető a vallomástétel akkor, ha jogszabály vagy a felek által rögzítettek alapján írásban kell bemutatni vagy bizonyítani az üzleti nyilatkozatot. Nem megengedhető a vallomástétel akkor sem, ha az eseményt teljes mértékben bizonyítják iratokkal vagy teljes bizonyító erejű más eszközökkel. Nem fogadható el a vallomástétellel való bizonyítás akkor, ha az teljes bizonyító erejű közokiratok vagy magániratok tartalmával ellentétes vagy ahhoz képest másodlagos megállapodásokon alapul, függetlenül attól, hogy az irat keletkezését megelőzően, annak időpontjában vagy azt követően került sor a megállapodásokra.

2.4 Milyen bizonyítási eszközök léteznek?

A következő bizonyítási eszközök léteznek:

- iratok;
- beismerő vallomás;
- az ügyben részt vevő felek nyilatkozatai;
- szakértői vélemények;
- bírósági vizsgálat;
- a tanúk vallomásai;
- tárgyak bemutatásával járó bizonyítás;
- vélelmek.

2.5 Milyen módon vehető fel a tanúk vallomása, és különbözik-e ez a szakértő tanúk meghallgatásától? Melyek az írásbeli bizonyítékok és a szakértői jelentések/vélemények benyújtásának szabályai?

A bizonyítási eszközök bizonyító ereje közötti különbségek nem függnek azok szóbeli vagy írásbeli jellegétől.

A bíróságot csupán a jogilag előre meghatározott bizonyító erővel rendelkező bizonyíték kötelezi, meghatározott feltételek és korlátok mellett: a közokiratokkal vagy magániratokkal való bizonyítás, amelyek hitelességét elismert eszközökkel igazolják (a polgári törvénykönyv 362–387. cikke), beismerő vallomás (a polgári törvénykönyv 352–360. cikke) és a jogi vélelmek (a polgári törvénykönyv 349–350. cikke).

A fennmaradó bizonyíték értékelésére a bizonyítékok szabad mérlegelésének elve értelmében kerül sor anélkül, hogy arra bármilyen szabály vonatkozna a tapasztalati, azaz az okozati összefüggések általános és elvont értékelésére vonatkozó szabályok kivételével. A bizonyítékokat azon meggyőződéssel összhangban értékelik, amelyet a bíró alakított ki a tényekről, e szabályok figyelembe vétele mellett.

2.6 Van-e olyan bizonyítási mód, amely erősebb a többinél?

A jog valóban különböző bizonyító erőt tulajdonít a különböző bizonyítási eszközöknek.

Nem alkalmazható a bizonyítékok szabad mérlegelése és bizonyos bizonyítási módok megelőznie másokat akkor, amikor a jog különös szintű fontosságot tulajdonít adott bizonyítási módoknak, vagy ha valamely különös alakiséget követel meg valamely jogi tény fennállásához vagy bizonyításához. Negatív jogi bizonyítás esetén a jog megtiltja bizonyos fajtájú bizonyítékok bíró általi használatát döntésének meghozatala során.

A bíróság szabadon mérlegeli az összes bizonyítékot a tanúvallomások begyűjtését, szakértők meghallgatását (a szakértőket főszabály szerint csak az utolsó tárgyaláson hallgatják meg akkor, ha szóbeli magyarázatra van szükség, mivel vizsgálatuk eredményét írásos jelentésben nyújtották be), bírósági vizsgálatokat, vizsgálati jelentéseket és bármely különös jelentőséggel rendelkező, jogszabályban nem meghatározott dokumentumokat illetően.

A tanúvallomás bizonyító erejét a bíró szabadon mérlegeli. Tanúvallomás azonban nem használható jogszabály által előírt irat helyettesítésére vagy meghatározott iratok tartalmával ellentétes vagy azok tartalmát kiegészítő jelleggel.

A szakértők válaszában szereplő bizonyíték erejét a bíróság szabadon mérlegeli, és ugyanez alkalmazandó a bírósági vizsgálatok eredménye tekintetében is.

A közokiratokat (azaz az illetékes hatóság vagy tisztviselő által hatáskörének gyakorlása keretében írásba foglalt okiratokat) úgy kell tekinteni, hogy azok az írásba foglalt jogalany tudomása alapján teljes mértékben bizonyítják az azokban hivatkozott tényeknek az érintett személy általi elvégzését, az azok által tanúsított tényekkel együtt (tehát az ilyen dokumentumok olyan bizonyítékot jelentenek, amelyet csak ellenkező bizonyítással lehet megdönteni). Azokat a magánokiratokat, amelyeken az aláírásokat vagy a kézírást, vagy csak az aláírást elismeri vagy nem kérdőjelezi meg az a fél, akivel szemben hivatkoznak a dokumentumra, vagy ha annak ellenére, hogy az aláírást és kézírást nekik tulajdonítják, úgy nyilatkoznak, hogy nem tudják, hogy a sajátjuk-e, vagy amelyeket a jogszabály és a bíróság is hitelesnek minősít, és azok a magánokiratok, amelyeken közjegyző hitelesítette az aláírásokat vagy a kézírást, fel lehet használni az írójuknak tulajdonított nyilatkozatok bizonyítékaként, de ez nem akadályozza meg az ilyen okiratok vonatkozásában ellentmondás vagy a hamis jellegre irányuló bizonyíték benyújtását. A nyilatkozatban szereplő tényeket bizonyítottak tekintik annyiban, amennyiben azok ellentétesek a nyilatkozattevő fél érdekeivel. A nyilatkozatot azonban teljes egészében kell vizsgálni. A közjegyzőkre vonatkozó jog értelmében hitelesített magánokiratok a közokiratok bizonyító erejével rendelkeznek, de nem helyettesítik azokat akkor, ha a jog ilyen okiratokat ír elő a cselekmény érvényességéhez.

A bíróság előtti írásbeli beismerő vallomás teljes bizonyító erővel rendelkezik a vallomástevővel szemben. A közokirat vagy magánokirat formájában megjelenő, nem bíróság előtti beismerő vallomás bizonyítottak minősül az ezen okiratokra alkalmazandó feltételek szerint, és ha a másik fél vagy képviselője részére tették, teljes bizonyító erővel rendelkezik.

A nem okirat formájában megjelenő, nem bíróság előtti beismerő vallomást nem lehet tanúkkal bizonyítani olyan esetben, amikor nem a tanúvallomás útján történő bizonyítás nem megengedett; amennyiben a tanúvallomás megengedett, úgy a bíróság szabadon mérlegeli annak bizonyító erejét.

A bíróság szabadon mérlegeli a nem írásbeli, bíróság előtti beismerő vallomást és a harmadik félnek tett vagy végrendeletben szereplő, nem bíróság előtti beismerő vallomásokat.

A beismerő vallomás nem bizonyíték a vallomástevővel szemben akkor, ha: a) jogszabály elégtelennek minősíti vagy olyan tényeken alapul, amelyek elismerését vagy kutatását jogszabály tiltja; b) elidegeníthetetlen jogokra vonatkozó tényekre hivatkozik; c) a beismert tény lehetetlen vagy egyértelműen nem létezik.

2.7 Van-e kötelezően előírt bizonyítási mód egyes tények bizonyítására?

Igen, a portugál jogban van.

Amennyiben a jog üzleti nyilatkozatként meghatározott alakissággal rendelkező okiratot ír elő, akkor az ilyen okiratot nem helyettesítheti más bizonyítási eszköz vagy más okirat, kivéve, ha ez utóbbi nagyobb bizonyító erővel rendelkezik.

Ha a jog különös alakiséget ír elő valamely jogi tény fennállásához vagy bizonyításához, akkor ettől nem lehet eltekinteni.

2.8 Kötelezi-e a jog a tanúkat a vallomástételre?

Akár félként részt vesz az eljárásban, akár nem, minden személytől elvárják az igazság felderítésében való együttműködést. Válaszolniuk kell a nekik feltett kérdésekre, hozzá kell járulniuk a szükséges vizsgálatokhoz, elő kell adniuk azt, amit kérnek tőlük, és el kell végezniük az elrendelt cselekményeket.

2.9 Milyen esetben tagadhatják meg a vallomástételt?

A tanúk megtagadhatják a vallomástételt, kivéve a gyermek születésének vagy elhalálozásának megállapítására irányuló eljárásokban:

a felmenők a leszármazottakra vonatkozó esetekben, és az örökbefogadó szülők az örökbefogadott gyermekekre vonatkozó esetekben, és fordítva;

az após vagy anyós a vejükre vagy menyükre vonatkozó esetekben és fordítva;

valamennyi házastárs vagy volt házastárs olyan esetekben, amikor az egyik fél a másik házastárs vagy volt házastárs;

aki a házastársakra vonatkozóhoz hasonló feltételek mellett élettársi kapcsolatban élt vagy él az ügyben eljáró valamelyik féllel.

A bíró feladata a fentiekben hivatkozott személyekkel közölni azt, hogy megtagadhatják a vallomástételt.

A szakmai titok, a közalkalmazottakra vonatkozó titok és az államtitok megtartására köteles tanúk jogszerűen megtagadhatják az ilyen titoktartással érintett tények tekintetében a vallomástételt.

2.10 Alkalmazható-e szankció a tanúskodást megtagadó személlyel szemben, illetőleg a személy kényszeríthető-e a vallomástételre?

Az előző válasszal összhangban a tanúvallomást megtagadó személyeket nem büntetik meg vagy kötelezik a bírósággal való együttműködésre, mivel a jog biztosítja számukra ezt a jogot.

2.11 Van-e olyan személy, akitől nem szerezhető be tanúvallomás?

Igen, vannak olyan személyek, akitől nem szerezhető be tanúvallomás.

Ezek azok a személyek, akik pszichiai rendellenességek miatt nem képesek a vallomástételre, és azok, akik fizikailag vagy szellemileg nem alkalmasak a bizonyítandó tények tanúsítására.

A bíró feladata a tanúvallomásra felhívott személyek alkalmasságának értékelése.

Az ügyben félként nyilatkozó személyeknek tilos vallomást tenni tanúként.

2.12 Mi a bíró és a felek szerepe a tanú kihallgatásában? Milyen feltételekkel tehető tanúvallomás videokonferencia útján vagy egyéb technikai eszközök segítségével?

A tanúk az utolsó tárgyaláson személyesen vagy videokonferencia útján tesznek vallomást, a következő körülmények kivételével:

amikor korábban történik a bizonyításfelvétel (erre akkor kerül sor, amikor megalapozottan lehet attól tartani, hogy lehetetlen vagy nagyon nehéz lehet valamely meghatározott személy tanúvallomásának beszerzése);
a valamely portugál konzulátus által jogsegély keretében történő bizonyításfelvétel esetén;
amikor a személy lakásán vagy szolgálati színhelyén kerül sor a bizonyításfelvételre (a köztársasági elnökek és viszonyosság alapján külföldi diplomatáknak fenntartott kiváltság);
amikor lehetetlen számukra a bíróság előtt való megjelenés;
amikor élnek az írásbeli vallomástételhez való joggal.

A tanúnak pontosan kell vallomást tennie, bemutatva azokat az indokokat és körülményeket, amelyek igazolják a tényekről való tudomásszerzését; a lehető legrészletesebben be kell mutatni a tudomásszerzés tekintetében hivatkozott indokolást, és annak megalapozottnak kell lennie.

A kikérdezést a tanút idéző fél ügyvédje végzi. A másik fél ügyvédje a vallomással érintett tények tekintetében kérdéseket tehet fel a tanúnak a vallomás kiegészítése vagy egyértelműsítése érdekében.

A bírónak meg kell akadályoznia azt, hogy az ügyvédek udvariatlanok legyenek a tanúkkal, és a lényegtelen, befolyásoló, megtévesztő vagy támadó jellegű kérdések vagy megfontolások feltevését.

A kikérdezést és a keresztkérdések feltevését a felek képviselői végzik, a bíró által kért információk vagy azon tény sérelme nélkül, hogy a bíró felteheti az igazság kiderítéséhez általa szükségesnek tartott kérdéseket.

A bíró maga végzi a kikérdezést akkor, amikor erre szükség van annak biztosítása érdekében, hogy a tanú megőrizze higgadságát, vagy azért, hogy véget vessen a nem helyénvaló keresztkérdéseknek.

Mielőtt a tanú megválaszolja a neki feltett kérdést, átgondolhatja az ügyet, kérheti bizonyos, az ügy részét képező okiratok bemutatását, vagy benyújthat vallomását alátámasztó iratokat; csak azokat az iratokat fogadják és helyezik az ügyiratok közé, amelyeket a megfelelő fél nem tudott volna bemutatni.

3 A bizonyítékok értékelése

3.1 Ha az egyik fél nem jogszerűen szerezte be a bizonyítékokat, vonatkozik-e valamilyen korlátozás a bíróságra az ítélethezattal kapcsolatban?

A bíróság nem veszi figyelembe a nem jogszerűen beszerzett bizonyítékokat.

3.2 Ha félként veszek részt az ügyben, bizonyítéknak számít-e a nyilatkozatom?

Igen, a fent hivatkozott, fél általi tanúvallomás mellett a portugál eljárásjog lehetőséget teremt a feleknek a nyilatkozattételre is.

A felek ugyanis az elsőfokú eljárás szóbeli szakaszának kezdetéig engedélyt kérhetnek az olyan tényeket tartalmazó nyilatkozatok megtételére, amelyekben személyesen érintettek, vagy amelyektől közvetlen tudomással bírnak.

A bíróság szabadon mérlegeli a felek nyilatkozatait, kivéve akkor, ha azok beismerő vallomást tartalmaznak.

E tekintetben lásd továbbá a 2.6. kérdésre adott választ.

További információ

Alkalmazandó jog

[Polgári törvénykönyv](#)

[A polgári eljárásjogi törvény](#)

További információ

[Igazságügyi minisztérium](#)

[Legfőbb Ügyészség](#)

[Hivatalos Közlöny](#)

[Jogi dokumentumtár](#)

Utolsó frissítés: 30/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.